

Hoe was het hier nu met de parochiële indeling en met de functie van kerken of kapellen gesteld? Daarover staan ons de volgende gegevens ter beschikking. Het gehele gebied van het Rode zand en Bulgersteyn behoorde vanouds tot de parochie van Hillegersberg en in deze toestand is door de wijziging van de jurisdictiegrens in 1358 geen verandering gekomen. Plattegronden van de stad uit de tweede helft van de zestiende eeuw laten zien dat er toen in dit stadsdeel twee kerkjes lagen: de slotkapel op het terrein van Bulgersteyn en een kerkje aan het Westeinde van de Hoogstraat, direct aan Bulgersteyn grenzend. Een plattegrond uit 1593 laat de toestand van ca. 1561 bijzonder duidelijk zien. Hierop is aan het westeinde van de Hoogstraat een kerkje ingetekend, niet groter dan een flink huis met een dakruiter aan de westkant en een groot roosvenster in de hoge oostgevel, aan de oostzijde palend aan een gewoon huis in de Hoogstraat. Op de terreinen van Bulgersteyn is een huisje ingetekend waarnaast (in 1593) is geschreven: 'achter sulks geweest de kerk of slotkapel van St. Andries welk op die hoogte gestaan heeft' ⁶³).

Dat er op het Rode zand een centrum van devotie heeft bestaan wordt bewezen door een rijmpje dat nog omstreeks 1700 bekend was:

Daer was 't Roozandt, moerassig landt,
Vanouds vermaert door bedevaert.
Hier liep men sterck naer Slapers kerk,
Waervan nog is gedachtenis
Door kercke-mis.

De kermis op het Rode zand werd inderdaad tot in de zeventiende eeuw op 27 juni met zo'n grote losbandigheid gevierd dat de stadsregering haar in 1628 liet verbieden ⁶⁴).

Zowel de kroniek van Lois als die van Van Alkemade en Van der Schelling noemen een St. Andrieskerk op het Rode zand, staande op de dijk. Deze zou in 1423/24 zijn ingestort en later afgebroken omdat ze te oud en te klein was, waarop men met verdubbelde kracht het werk aan de St. Laurenskerk ter hand nam ⁶⁵).

In de bisschoppelijke registers wordt sinds 1419/20 gesproken over een kapel op het Rode zand; vanaf 1508 met de toevoeging 'van de Zevenslapers', daarvóór met een altaar voor de Maagd Maria ⁶⁶). In de stedelijke registers is sprake van de kapel op het Rode zand (1426/27) en van de kerkmeesters van het Rode zand (midden zestiende eeuw); evenzo van de St. Pieterskerk en het St. Pietershuysgen aan het Westeinde. Voorts is bekend dat de latere Waalse